2011 m. tyrinėjimų metu gauta informacija apie sklypo užstatymo raidą, aptikta Kauno senamiestyje iki šiol nerastų radinių.

Rotušės Sq. 13

In 2011, the excavation, begun in 2010, of Rotušės Sq. 13 in Kaunas Old Town was continued. During it, a basement was dug under the building's NE room. The remains of the foundations of 17th–18th-century buildings that stood in possession were recorded in the foundation of the building's W façade. The cultural layers survived only fragmentally, but they contained stove tiles and household pottery dating to the second half of 16th – early 17th centuries (Fig. 1).

56 m^2 were excavated inside the room in digging the basement. A pit for constructing a masonry basement was initially dug at this site, but after the plans changed, it was backfilled. The mixed soil layers contained sherds of traditional ceramic pots dating to the late 15th century, 'pot-shaped' (*Topfkachel*) and niche (*Nischenkacheln*) stove tile fragments (Figs. 2, 3), and part of a 'crest' stove tile (*Bekrönungskachel*) (Fig. 4) as well as traditional and reduction ceramics. Part of a stoneware mug decorated with Adam and Eve (Fig. 5) was an exceptional find. These finds date to the first half of the 16th century.

Panel stove tile (*Blattkachel*) fragments, household pottery dating to the late 16th–17th, and a ceramic inkwell (Fig. 6) were also found in the higher layers of rubble and fill dirt.

Kęstutis Šeškevičius

Sklypas šalia Perkūno namo

2011 m. liepos–rugpjūčio mėnesiais Kauno senamiesčio 8 kvartale, gimnazijos kiemo sklype tarp gimnazijos pastato (UK 22368) ir Perkūno namo (UK 816) senamiesčio 8 kvartalo P krašte vykdyti archeologiniai tyrimai. Jų metu buvo iškastos 2 bendro 19 m^2 ploto perkasos (A ir B). Buvo tiriama visa užstatoma teritorija, kurioje bus klojami inžineriniai tinklai. Perkasų vietas lėmė projektinė užduotis bei XX a. II pusėje klotų inžinerinių komunikacijų tinklai – B perkasos V šlaitas rėmėsi į šiluminės trasos griovį, tarp A ir B perkasų paklota dujotiekio trasa. Taip pat B perkasos vietos parinkimą sąlygojo ankstesnių 1994–1997 m. tyrimų rezultatai – greta šios perkasos R pusėje buvusi 1994 m. tyrimų perkasa III.

Detaliau kiemo teritorija šioje dalyje tyrinėta 1986 (klota šiluminė trasa), 1994 bei 2007 m. (tyrinėta greta esanti naujo gimnazijos priestato vieta). Dar 1994 m. tyrimais nustatyta, kad mūrinis pastatas, kuriame įrengtas 2007 m. tyrinėtas rūsys, buvo pastatytas galu į T. Daugirdo gatvę, tolyn į sklypo gilumą (t. y. orientuotas beveik R–V kryptimi). Rūsio pamatas tęsėsi 23,5 m, o pastato PR kampe buvo įrengta hipokausto tipo krosnis. Išilgai prie pamato Š–ŠR pusėje tęsėsi Santakos gatvė, kuri pro Perkūno namą kirto dabartinę Aleksoto gatvę. Ties rūsiu gatvė buvusi apie 5,5 m pločio. 2007 m. tyrimų metu buvo atkasta rūsio V dalis, tačiau tyrinėta tik ta jo dalis, kuri patenka į užstatomą zoną, nes užsakovas nepageidavo atidengti visą rūsį.

Nemaža šio sklypo kultūrinio sluoksnio dalis anksčiau buvo sunaikinta įrengiant atliekų duobes, klojant inžinerines komunikacijas – didžioji ŠV ir PV perkasos A dalies sunaikinta tiesiant šiluminę trasą, užstatant vėlyvus statinius, nukasant ir vėl supilant paviršių bei vykdant kitus darbus. Tuo metu nuo XIX a. pabaigos paviršiuje susidarė iki 1 m storio supiltinės žemės su statybų atliekomis sluoksnis. Tad apie 50–70 cm storio viršutinė dalis yra mažai informatyvi. Bendras kultūrinio sluoksnio storis yra iki 1,8–2 m. Šiai vietai charakteringas gana nesudėtingas kultūrinis sluoksnis, susidedantis iš 3–4 XV–XVIII a. laikotarpiu datuojamų horizontų. Pagal bendrą sluoksnių stratigrafiją ir lyginant su ankstesnių tyrimų medžiaga, apatinis horizontas datuojamas XV a. pabaiga – XVI a. Tai greičiausiai kieme formavęsis tamsaus juodžemio sluoksnis. Jame rasta keletas įdomesnių radinių – kaulinis verpstukas (1 pav.) bei keptuvės fragmentai (2–4 pav.). Aukštesnysis horizontas datuojamas XVI–XVII a. laikotarpiu. Tai taip pat kieme formavęsi sluoksniai. Vėlyvesnio laikotarpio horizontas formavosi greičiausiai bažnyčios statybų metu supilant gruntą ir pakeliant paviršių. Dar vėlesnis horizontas reprezentuoja XVIII a. pabaigą – XIX a. laikotarpį su tuo metu susidariusiais grindiniais ir medinių pastatų pamatais.

Tyrimai apsiribojo naujai klojamos nuotekų tinklų vietos ištyrimu. Sprendžiant iš dabartinės ir ankstesnių perkasų padėties, B perkasoje atrasti gotikinio pastato pamatų likučiai yra XVI a. laikotarpiu datuojamos hipokausto tipo krosnies fragmentas. Tai turėtų būti krosnies pakuros link vedančios laiptinės sienelės PV kampas. Mūro technika ir architektūrinė detalė (arkiniam pamatui būdingos sąramos dalis) tokį spėjimą patvirtina.

1 pav. Verpstukas. K. Šeškevičiaus nuotr.

Fig. 1. The spindle whorl.

2 pav. Keptuvės rankenėlė. K. Šeškevičiaus nuotr.

Fig. 2. A pan handle.

3 pav. Keptuvės kojelė. K. Šeškevičiaus nuotr.

Fig. 3. A pan foot.

4 pav. Keptuvės dangčio rankenėlė. K. Šeškevičiaus nuotr.

Fig. 4. A pan lid handle.

The Plot beside the House of Thunder

In 2011, an excavation (a total of 19 m^2) was conducted in the gymnasium courtyard on the plot between the gymnasium building and the House of Thunder (Lith. *Perkūno namas*) in Kaunas Old Town quarter 8. The cultural layer was up to 1.8–2 m thick and consisted of three – four 15th–18th-century horizons. A bone spindle whorl (Fig. 1), pan fragments (Figs. 2–4), and a fragment a 16th-century hypocaust-style furnace should be mentioned among the more interesting finds.